

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง
ของแรงงานสูงอายุในอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง

ผู้เขียน นางสาวเสาวลักษณ์ แก้วมณี

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ชวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. ธาณี แก้วธรรมมานุกูล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

แรงงานสูงอายุในอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง ต้องเผชิญกับปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงาน จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องจากงาน การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงของแรงงานสูงอายุในอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ทำงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง จังหวัดสงขลา จำนวน 285 ราย รวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์การสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเสี่ยง ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1.0 และทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าในระดับที่ยอมรับได้ (0.71-0.78) และ 2) แบบประเมินส่วนของร่างกายทั้งหมดอย่างรวดเร็ว (Rapid Entire Body Assessment [REBA]) ของฮิเจเน็ตต์และแมคอะตัมเนย์ (Hignett & McAtamney, 2000) สำหรับสังเกตท่าทางการทำงาน ซึ่งแปลโดยใช้เทคนิคการแปลย้อนกลับ (back translation) โดย ธาณี แก้วธรรมมานุกูล (2010) ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตได้เท่ากับ 1.0 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45.96 มีการรับรู้ปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานโดยรวมในระดับสูง ส่วนการรับรู้ปัจจัยคุกคามสุขภาพรายด้านในระดับสูงที่สำคัญ คือ ปัจจัยคุกคามด้านการยศาสตร์ (ร้อยละ 63.86) และปัจจัยคุกคามด้านจิตสังคม (ร้อยละ 35.79) ส่วนการ

สังเกตท่าทางการทำงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบสามในสี่มีความเสี่ยงจากท่าทางการทำงานในระดับที่จำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุง สำหรับภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงในส่วนของความเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานที่พบบ่อย ได้แก่ อาการปวดกล้ามเนื้อบริเวณคอ/ไหล่/แขน (ร้อยละ 57.89) และอาการปวดหลัง/เอว (ร้อยละ 47.02) กล้ามเนื้อตาช้า (ร้อยละ 36.80) การบาดเจ็บที่เกี่ยวเนื่องจากการทำงานในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพบเพียงร้อยละ 5.96 ส่วนแบบแผนการดำเนินชีวิตพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.44 มีแบบแผนการดำเนินชีวิตโดยรวมที่เหมาะสม สำหรับแบบแผนการดำเนินชีวิตรายด้านที่เหมาะสม คือ พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์/การใช้สารเสพติด (ร้อยละ 79.65) ขณะที่พฤติกรรมการพักผ่อน/การจัดการความเครียดไม่เหมาะสม (ร้อยละ 66.67)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พยาบาลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องควรตระหนักในความสำคัญของการเฝ้าระวังทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การวางแผนการเสริมสร้างความตระหนักและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านความเสี่ยงต่อสุขภาพ ตลอดจนการพัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการทำงาน โดยเฉพาะสำหรับแรงงานสูงอายุในอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง

Thesis Title Occupational Health Hazards and Health Status Related to Risk Among Ageing Workers in the Seafood Canning Industry

Author Ms. Saowalak Kaewmanee

Degree Master of Nursing Science (Occupational Health Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Chawapornpan Chanprasit Advisor

Lecturer Dr. Thanee Kaewthummanukul Co-advisor

ABSTRACT

Ageing workers in the seafood canning industry are potentially at risk for work-related illnesses and injuries due to exposure to occupational health hazards. This descriptive study aimed to analyze occupational health hazards and health status related to risk among ageing workers in the seafood canning industry. The study sample consisted of 285 ageing workers, aged 45 years and over, and worked in the seafood canning industry in Songkhla province. Data collection was conducted during January to March 2011. The research instrument comprised 1) an interview form of occupational health hazards and health status related to risk, which was confirmed a content validity by a panel of experts and yielded an index of 1.00. The reliability of the interview form was also tested and its value was at the acceptable level (0.71-0.78); and 2) the Rapid Entire Body Assessment [REBA] form developed by Hignett and McAtamney (2000) for observing working posture, translated through back translation technique by Thanee Kaewthummanukul (2010) with the value of inter-ratter reliability as 1.00. Data analysis was performed using descriptive statistics.

The main results revealed that 45.96% of the study sample perceived their entire occupational health hazards at a high level. The most important occupational health hazards perceived by the study sample at a high level included ergonomic hazards (63.86%) and

psychosocial hazards (35.79%). Regarding observations of working posture, it was found that nearly three-quarters of the study sample had the risk of working posture at the level which required an action for improvement. Regarding health status related to risk, it was found that the most common ailments possibly related to exposure of occupational health hazards included neck/shoulder/forearm pain (57.89%), back/lumbar pain (47.02%), and fatigue of eye muscle (36.80%). Work-related injuries during the past three month was only 5.96 percent. Concerning lifestyle pattern, it was found that 55.44 percent of the study sample had appropriate entire lifestyle pattern. Aspect of lifestyle pattern which also was appropriate included behaviors related to drinking alcohol/substance abuse avoidance (79.65%), while relaxation/stress management behavior was not appropriate (66.67%).

The results of this study indicate that occupational and environmental health nurses and related health team should recognize the importance of environmental monitoring and health surveillance. Establishing a plan to enhance awareness or disseminate health risk information along with a health promotion program development to reduce occupational health risk especially for ageing workers in the seafood canning industry should be encouraged.